

Verksamhetsplan för 2018

FoU Nordväst

Gunilla Avby

Innehåll

Mål och uppdrag	2
Styrning.....	2
Arbetsprocess.....	3
Omvärldsanalys	3
Modet att pröva innovativa organisatoriska lösningar	4
Ökat fokus på förebyggande arbete.....	4
Utveckling av socialtjänstens organisation och kompetens	4
Systematisk uppföljning för att tillvarata variation	4
Utveckla förutsättningar för samverkan	5
Målarbete utifrån en programlogik	6
Effektmål	6
Resultatmål.....	6
Arbetsätt och aktiviteter.....	6
1. Stöd i arbetet med kunskapsanvändning och kunskapsutveckling	8
2. Stöd för metod- och kvalitetsutveckling	9
3. Stöd till kunskapsspridning.....	10
4. Stöd för att öka samverkan mellan praktik och akademi	12
Förutsättningar i form av personal och ekonomi	13

Mål och uppdrag

FoU Nordväst är ett kunskapscentrum för de nordvästra kommunerna (Ekerö, Järfälla, Sigtuna, Sollentuna, Solna, Sundbyberg, Upplands-Bro och Upplands Väsby) i Stockholms län inom områdena ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsinsatser, barn och unga samt missbruk och socialpsykiatri.

I avtalet från 2013 fastslås att i FoU-verksamhetens uppdrag ingår att:

1. vara ett stöd i kommunernas arbete med att utveckla en kunskapsbaserad socialtjänst utifrån forskning, brukarnas erfarenheter och den erfarenhetsbaserade praktiken,
2. erbjuda teoretisk kunskap och med den som grund stödja kommunerna i arbetet med att genomföra och utveckla arbetet med uppföljning och utvärdering,
3. bedriva omvärldsbevakning genom att synliggöra erfarenheter samt sprida goda exempel och information om forskningsresultat inom det sociala arbetsfältet,
4. främja samverkan med universitets- och högskoleinstitutioner, andra FoU-verksamheter och myndigheter samt med praktiken inom det sociala arbetsfältet.

Syftet med verksamheten är att stödja ingående kommuner i arbetet med att utveckla en kunskapsbaserad socialtjänst och en god kvalitet inom kommunernas individ- och familjeomsorg. Ägarskapet för utveckling finns hos berörda verksamheter i nordväst-kommunerna. FoU Nordvästs uppgift är att understödja förändringsprocesserna genom att bidra med teoretisk kunskap, omvärldsbevakning, samt uppföljning och utvärderingskompetens. Vidare, FoU-verksamheten ska vara en mötesplats mellan forskning och praktik. I forsknings- och utvecklingsprojekten bör eftersträvas en interaktiv ansats med hög grad av praktikermedverkan. Annat som ingår i uppdraget är spridning av goda exempel samt kontakter med universitets- och högskoleinstitutioner, andra FoU-verksamheter och myndigheter.

Styrning

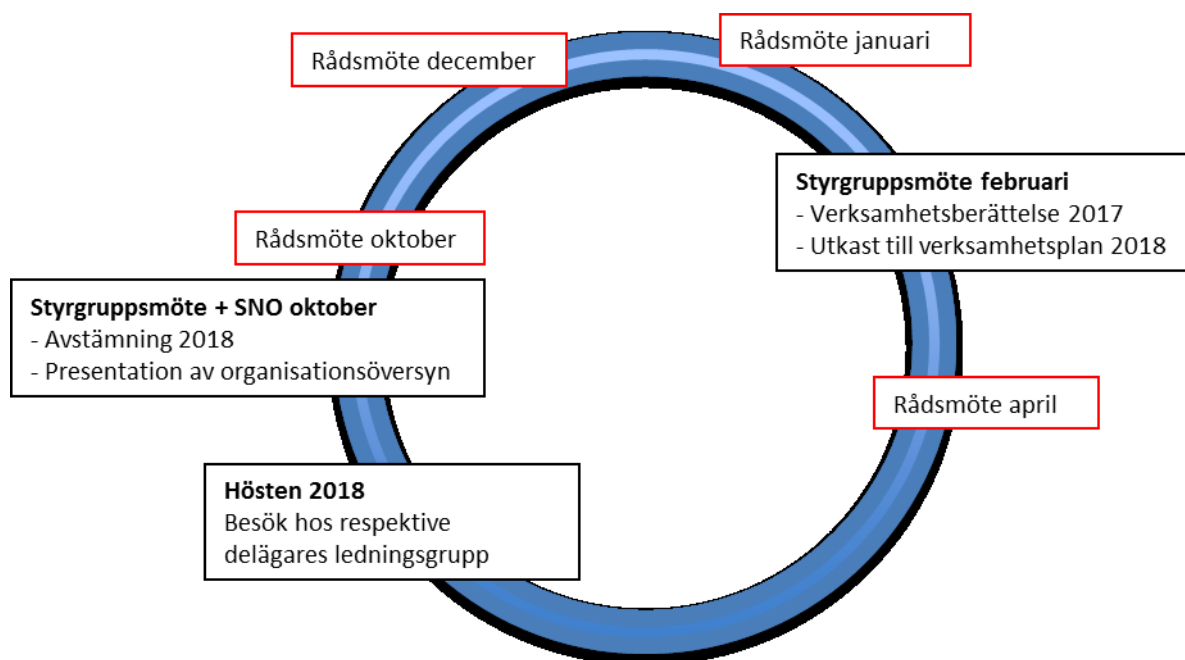
Sollentuna kommun är huvudman för FoU Nordväst. Förvaltningsrepresentanter från de åtta kommunerna, förvaltningschef eller ansvarig chef för individ- och familjeomsorgen, utgör enhetens styrgrupp. Styrgruppen ansvarar för den operativa driften samt bereder och återför strategiska frågor inför beslut i respektive kommun. Styrgruppen är gemensam för samtliga kommungemensamma verksamheter inom nordväst.

FoU-chefen leder verksamheten vid FoU Nordväst och sitter i Socialkontorets ledningsgrupp i Sollentuna kommun. FoU-enhetens huvudsakliga informationskanal till kommunerna är FoU-rådet som består av en representant från varje kommun med FoU-chefen som sammankallande. Varje kommun ansvarar för organiseringen av det lokala FoU-arbetet.

Arbetsprocess

Idéer till utvecklings- och forskningsprocesser initieras på olika sätt: FoU-rådet, styrgruppen, medarbetare inom nordvästkommunerna samt medarbetare på FoU Nordväst har initiativrätt till förslag, uppdrag, utvecklings- och forskningsarbete.

De projekt som FoU Nordväst ska vara en aktiv part vid planeras tillsammans med berörda verksamheter. Oavsett omfattning av uppdrag är en viktig utgångspunkt att de arbeten som igångsätts och bedrivs är av intresse för flertal verksamheter.

För att illustrera arbetsprocessen för 2018 har ett årshjul tagits fram. Året baseras på ett antal hållpunkter i form av två stygruppsmöten, fyra FoU-rådsmöten, årlig dialog mellan FoU Nordväst och delägares ledningsgrupper samt avstämning i Socialnämndsordförandes samverkansgrupp.

Omvärldsanalys

Välfärdssektorn är i en ständigt pågående omorientering och utmanas av samhällets allt högre krav på produktivitet, effektivitet och transparens. Särskilt utmanande för många organisationer är svårigheterna att förena den löpande verksamheten med utvecklingsarbete. Gällande socialtjänstens verksamhetsområde är omorienteringen och anpassningen fortfarande särskilt kritisk som en följd av svårigheter att rekrytera och behålla personal. Här behövs krafttag för att studenterna ska få en positiv bild av kommunen som arbetsgivare och till arbete inom socialtjänstens verksamheter. Därför är samarbetet med akademien av stor vikt i vår verksamhet.

Modet att pröva innovativa organisatoriska lösningar

Förändringar är nödvändiga för att hålla en verksamhet stabil över tid. Om inga förändringar görs riskeras en försämring av verksamheten. För att leva upp till en ökad komplexitet i arbetet behöver innovativa organisatoriska lösningar som främjar samverkan mellan olika verksamheter prövas, men också bättre återkopplingsprocesser. Gemensamt för framgångsrika organisationer är att de bedöms ha förmågan att interagera med varierande kunskapsformer (från forskning, professionen och brukare) samt organisera för lärande i och mellan olika systemnivåer, nämligen mellan individ, grupp och organisation. De allra flesta innovationer bygger de facto på nya kombinationer, bland annat kombinationer av nya samverkansstrukturer och kunskapsformer. Innovation kan uppstå ur lärande och kunskapsutveckling i arbetet, som upptäckten av kreativa lösningar, nya tillvägagångssätt och nya idéer. En av innovationens paradoxer är att uppnå en balans mellan nytt och gammalt, struktur och kaos, standardisering och flexibilitet, och tydliga och otydliga uppgifter. Nationellt lyfts behovet av kunskapsutveckling gällande innovationsfrågor generellt men även mer praktiska frågor som rör metodstöd och verktyg för innovation.

Ökat fokus på förebyggande arbete

Idag pågår en översyn av socialtjänstlagen som ska resultera i en lagstiftning som främjar effektiva och kunskapsbaserade insatser av god kvalitet inom befintliga ramar. Utrymme att ta tillvara medarbetarnas kompetens för att utveckla verksamheten ska inrymmas i den nya lagstiftningen. I uppdraget ska ett förebyggande perspektiv för att ge människor lika möjligheter och rättigheter särskilt uppmärksammas.

Utveckling av socialtjänstens organisation och kompetens

Idag förväntas medarbetare inte enbart utföra de uppdrag de har utan även utveckla dessa uppdrag. I det kommittédirektiv som ligger till grund för en översyn av socialtjänstlagen markeras behovet av ett stort professionellt handlingsutrymme med tanke på den enskildes individuella behov, situation och möjlighet till inflytande.

Socialtjänstens verksamhet måste anpassas efter förändringar i omvärlden, som bland annat inneburit att socialtjänsten fått ansvar för nya grupper och uppgifter. Det behövs en medveten strategi för att främja och stödja lärande och reflektion för att åstadkomma önskvärda förändringar. Arbetsgivare behöver skapa förutsättningar för att ta tillvara kunskaper och färdigheter som utvecklas, både de kunskaper som kommer från forskningen och de som är sprungna ur praktiken. Betydelsefulla variabler i den organisatoriska kontexten är ledarskap, återkopplings- och uppföljningsprocesser, arbetets organisering, arbetsplatsens utformning, bemanning och möjligheter till både formellt och informellt samspel. Idag tenderar allt fler regioner att samorganisera utbildnings- och utvecklingsinsatser för medarbetare. Exempelvis samarbetar allt fler kommuner kring introduktionsprogram, traineeprogram, chefsutveckling och mentorskap för att utveckla professionell expertis.

Systematisk uppföljning för att tillvarata variation

FoU Nordväst bedömer att evidensdebatten alltmer lutar åt lokalt utvunnen kunskap och praktiken som kunskapsproducent. Socialt arbete är en praktikbaserad profession men också

en akademisk disciplin, vilket bland annat innebär att forskning i socialt arbete är tillämpad. I den nya forskningspropositionen Kunskap i samverkan föreslås en satsning på klient- och praktknära forskning som svarar mot prioriterade kunskapsbehov i socialtjänstlagen. Forskning och teoribildning är i många delar utvecklad i samverkan med klienter i en interaktiv process, vilket även markerar betydelsen av att synliggöra och medvetandegöra den erfarenhetsbaserade kunskapen för att förverkliga evidensbaserad praktik. Genom att systematisera arbetsprocesser i praktiken och ta vara på den variation som finns skapas förutsättningar för att kunna utveckla kunskap från praktiken. Dagens tekniska framsteg gör det möjligt. FoU Nordväst bedömer att det behövs ett tätare samarbete med enheter och personal inom IT och nationella myndigheter för att lyckas utveckla former för systematisk uppföljning.

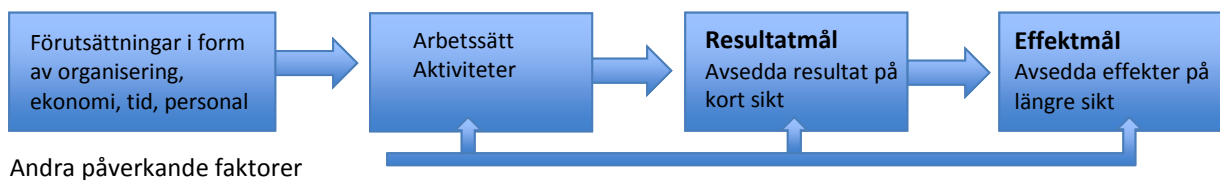
Utveckla förutsättningar för samverkan

För att leva upp till ett allt större behov av samverkan mellan kommuner och med aktörer både i Stockholms län och nationellt behöver nya arenor för samverkan utvecklas. Idag ingår FoU Nordväst i ett antal nätverk inom de olika verksamhetsområdena. Det är fortsättningsvis viktigt att hålla dessa fysiska mötesplatser levande och efter kommunernas behov även initiera nya nätverk. Med verksamheternas ökade komplexitet och krav på att använda ny kunskap och kunskapsspridning är FoU Nordvästs bedömning att det också är nödvändigt att skapa nya digitala samverkansarenor för att svara upp mot behovet av ökad interaktion.

Målarbete utifrån en programlogik

FoU Nordvästs uppgift är att arbeta utifrån de behov som finns hos verksamheter och anställda i kommunerna. Det är delägarna som beslutar om enhetens verksamhet, prioriteringar och aktiviteter. Det innebär att FoU-enhetens arbete är avhängigt av vad som händer i kommunerna men också av vad som händer nationellt. På grund av enhetens unika position (med insyn i åtta kommuners arbete) är det möjligt att fånga upp tankar, idéer och behov och med detta som utgångspunkt föreslå och initiera aktuella och relevanta teman att fokusera på. Trots att ett projekt initialt kan ta sin utgångspunkt i en särskild verksamhet är det viktigt att säkerställa att de arbeten som bedrivs är av intresse och till gagn för flertal verksamheter.

För att än mer förtydliga verksamhetens arbete och målsättning, och därmed också ringa in vad verksamheten behöver fokusera på föreslås en strategisk utgångspunkt i en programlogik. Kortfattat innebär det att strukturera arbetet utifrån följande modell:

Effekt mål

Målet är att stödja ingående kommuner i arbetet med att utveckla en kunskapsbaserad socialtjänst och en god kvalitet inom kommunernas individ- och familjeomsorg som kommer klienter tillgodo.

Resultatmål

1. **Stöd i arbetet med kunskapsutveckling:** utveckla praktik och profession utifrån forskning, brukarnas erfarenheter och den erfarenhetsbaserade praktiken
2. **Stöd för metod- och kvalitetsutveckling:** erbjuda teoretisk kunskap och med den som grund stödja kommunerna i arbetet med att genomföra och utveckla arbetet med systematisk uppföljning och utvärdering
3. **Stöd till kunskaps spridning:** bedriva omvärldsbevakning och sprida goda exempel genom att utveckla former för att ta tillvara praktikens erfarenheter och forskningsresultat inom det sociala arbetsfältet
4. **Stöd för att öka samverkan mellan praktik och akademi:** främja samverkan med universitets- och högskoleinstitutioner, andra FoU-verksamheter och myndigheter samt med praktiken inom det sociala arbetsfältet.

Arbetsätt och aktiviteter

Resultatmålen kan följas upp genom de arbetsätt och aktiviteter som planeras och genomförs. I de gemensamma aktiviteterna skapas gemensam kunskap som utgör ett

underlag för det lokala utvecklingsarbetet och forskningsbaserad kunskap. Ansvaret för att driva det lokala utvecklingsarbetet ligger hos respektive verksamhet.

FoU Nordväst kan i samarbete med kommunerna bidra till att utvinna lokal kunskap. Material och data som FoU Nordväst samlar in, analyserar och sammanställer resulterar i varierande former av presentationer som exempelvis rapporter, kartläggningar, minnesanteckningar, bilder och grafer. För spridning av framtagna resultat finns ett delat ansvar: FoU-Nordväst har ansvaret att presentera resultaten i lämpliga format (digitalt, tryckt och muntligt) samt föreslå och arrangera forum för kunskapsspridning.

Kommunerna har ansvar för att efterfråga resultaten och engagera FoU Nordväst för att diskutera och reflektera över den lokalt utvunna kunskapen. Kommunerna ansvarar även för att utveckla mottagande strukturer där resultaten kan diskuteras och följas upp exempelvis vid APT, planeringsdagar, avdelningsdagar, nämndmöten eller andra personalgrupperingar.

FoU Nordvästs ambition är att vara lyhörd för ägarparternas behov av kunskapsstöd i relation till planerade och befintliga utvecklingsarbeten. FoU Nordväst strävar efter att vara tillgänglig för diskussioner och projektidéer som uppstår i vardagen.

1. Stöd i arbetet med kunskapsanvändning och kunskapsutveckling

	Aktivitet:	Verksamhetsområde:
Basutbildning barn och unga	<ul style="list-style-type: none">- utvärdera basutbildningen och kommunicera resultatet muntligt och skriftligt till basutbildningens styrgrupp- arrangera möte med styrgruppen för basutbildningen med syftet att planera för kommande basutbildning under 2018/2019	Barn o unga
Basutbildning inom missbruksvården	<ul style="list-style-type: none">- underlaget till basutbildning för nyanställd personal presenteras för chefsnätverket i januari. Kommunerna ansvarar för att "sjösätta" basutbildningen under våren	Missbruk
Min utredning och kontakt med socialtjänsten	<ul style="list-style-type: none">- genomföra ett forskning- och utvecklingsprojekt om barns delaktighet i sin egen utredning på socialtjänsten	Barn o unga
Framtidens socialtjänst	<ul style="list-style-type: none">- följa och utvärdera pilotprojektet och den fortsatta implementeringen av lärarhandledningen i kommunens skolor- söka pengar från Allmänna barnhuset för att utveckla och fördjupa följeforskning kring lärarhandledningen	Barn o unga
Samverkan Tureberg och Edsberg	<ul style="list-style-type: none">- fortsätta följeforskningen in i fas 2 med ökat fokus på verksamhetsutveckling och samhällspåverkan, och där metodutveckling och sociala indikatorer kommer att få en central plats- färdigställa och presentera en slutrapport i december 2018	Övergripande
Solna brukarprojekt	<ul style="list-style-type: none">- avrapportera projektet "Ökat brukarinflytande i Solna" i januari- utveckla nytt avtal för fortsatt uppföljning i samband med formeringen av inflytanderådet under första halvåret 2018	Socialpsykiatri

Praktikerprojekt	- se över den nuvarande formen för praktikerprojekt i syfte att tydligare anpassa den till kommunernas behov och undersöka möjligheten att knyta medforskare till olika projekt	Övergripande
Finsam -Fördjupad målgruppsinventering	- kartlägga målgruppen nyanlända i syfte att ge underlag till verksamheten att utveckla insatser som kan leda till egen försörjning	Ekonomiskt bistånd/Flykting
6-timmars arbetsdag	- följa upp chefer och gruppledares upplevda förutsättning, villkor och dilemman att leda verksamheten i ett förändringsarbete	Övergripande

2. Stöd för metod- och kvalitetsutveckling

	Aktivitet:	Verksamhetsområde:
Öppna Jämförelser	- fortsätta det samordnade arbetet kring ÖJ och arbeta för att inkludera andra uppföljningssystem som exempelvis brukarundersökningar och UBU	Övergripande
Benchmarking	- jämföra riktlinjer och rutiner för hur rätten till tillfälligt boende utreds och bedöms i de nordvästra kommunerna samt hur socialsekreterare praktiskt arbetar med att bedöma vilka som har rätt till biståndet	Ekonomiskt bistånd
ASI Ubåt	- sammanställa inmatad data och kalla till ett analysmöte under första kvartalet	Missbruk
Karlstadsmodellen - Röster från familjehemsbarn	- hålla i analysseminarium tillsammans med familjehemsgruppen i Sollentuna samt med familjehemsgruppen i Sigtuna - initiera en översyn av intervjuguiden för intervjuer enligt Karlstadmodellen tillsammans med familjehemsgrupperna i Sollentuna och Sigtuna	Barn o unga

3. Stöd till kunskapsspridning

	Aktivitet:	Verksamhetsområde:
Basutbildning barn och unga	- delta i en arbetsgrupp för kompetenssatsningar och introduktionsutbildningar på SKL	Barn och unga
BBIC-samordning	- arrangera och leda nätverksträffar för BBIC-utbildare och BBIC-ansvariga - delta på Socialstyrelsens nationella BBIC-träffar och sprida relevanta kunskapsprodukter från nationella aktörer till kommunerna - stödja kommunerna att genomföra grundutbildning i BBIC för nya socialsekreterare	Barn och unga
Organisationskartläggning inom sociala barnvårdens mottagningsfunktioner	- arrangera ett seminarium för chefer inom barn och ungdom för att diskutera praktiska implikationer i kommunernas arbete	Barn och unga
Regional utvecklingsledare för barn och unga	- bevaka, driva och sprida kunskaps- och utvecklingsarbete inom den sociala barnvården med stöd av nationellt nätverk av regional utvecklingsledare samordnat av SKL	Barn och unga
Lärandeseminarium kring systematisk uppföljning	- arrangera ett lärande seminarium kring systematisk uppföljning tillsammans med övriga FoU-enheter i Stockholms län	Övergripande
Min utredning och kontakt med socialtjänsten	- presentera projektet på Barnrättsdagarna	Barn och unga
	- sammanställa projektresultat och göra en plan för spridning	Barn och unga
Framtidens socialtjänst och lärarhandledningen	- presentera projektet på Barnrättsdagarna	Barn och unga

Ny digital plattform	- lansera en ny digital plattform och grafisk profil under första kvartalet 2018 i syfte att utveckla kommunikationen mellan FoU Nordväst och kommunerna samt förbättra möjligheten till erfarenhetsutbyte mellan kommunerna	Övergripande
RSS	- delta i nätverket för regionala stödstrukturer i Stockholms län	Övergripande
Socionomdag i nordväst	- arrangera en Socionomdag i nordväst tillsammans med praktiker i nordvästkommunerna i syfte att sprida goda exempel	Övergripande
Konferens- och nätverk	- bevaka aktuell forskning inom det sociala området med fokus på FoU Nordvästs prioriterade områden genom att delta vid forskarkonferenser och regionala/nationella nätverk samt i den mån det är möjligt även genomföra studieresor/studiebesök i verksamheter med anknytning till verksamhetsområdet	Övergripande
Information om FoU Nordväst	- arrangera två informationstillfällen per termin om FoU Nordvästs verksamhet, främst riktade till nyanställda i nordvästkommunerna	Övergripande
MILK	- initiera samarbete med SKL för att skapa ett regionalt nätverk inom missbruksvården	Missbruk
Att möta det mångkulturella	- utveckla utbildningskoncept för att sprida kunskap om mångkulturellt förhållningssätt och bemötande	Övergripande
KNUT	- delta i nätverket i syfte att arrangera en endagskonferens för personal som arbetar inom ekonomiskt bistånd. Konferensen är nationell	

4. Stöd för att öka samverkan mellan praktik och akademi

	Aktivitet:	Verksamhetsområde:
Fältkurs	<ul style="list-style-type: none">- genomföra en fältkurs per termin i samarbete med institutionen för socialt arbete, Stockholms Universitet samt kontaktpersoner i deltagande nordvästkommuner- arrangera en utvärderande och framåtsyftande nätverksträff en gång per termin för de kontaktpersoner i nordvästkommunerna som ansvarar för fältstudenternas kommunkontakter	Övergripande
Verksamhetsförlagd utbildning	<ul style="list-style-type: none">- handleda student i VFU minst en gång per år	Övergripande
Tillämpad välfärdsforskning – Forte	<ul style="list-style-type: none">- ansöka om forskningsbidrag tillsammans med praktiken	Övergripande
Vetenskapligt skrivande	<ul style="list-style-type: none">- skriva artikel på tidigare insamlat material kring utredningsarbete inom den sociala barnvården i samarbete med forskare från FoU Nordost- färdigställa artikel på tidigare insamlat material kring utredningsarbete- skriva artiklar i samarbete med forskare från Stockholms och Uppsala universitet utifrån tidigare insamlat material kring socialtjänstens stöd till familjehemsplacerade barns föräldrar samt delta i forskningskonferens för att presentera artikelutkastet	Barn och unga
Delbetänkande - Nya socialtjänstlagen	<ul style="list-style-type: none">- skriva ett expertutlåtande i delbetänkandet av översynen av socialtjänstlagen	Övergripande
FoU-enheter i Stockholms län	<ul style="list-style-type: none">- utveckla nätverkande med övriga FoU-enheter i Stockholms län för att skapa en stark brygga mellan praktik och teori i regionen- anordna en boosterdag för familjehemssekreterare som utbildare av familjehem som innehåller information om det reviderade materialet från Socialstyrelsen	Övergripande Barn och unga

Förutsättningar i form av personal och ekonomi

FoU Nordväst har sex tillsvidare anställda (3 kvinnor och 3 män) med varierande sysselsättningsgrad. Två personal med doktorsexamina och fyra med kandidat- eller masterexamen. Ordinarie budget täcker en personalstyrka på 4.70 tjänst fördelade som nedan:

100 % FoU-chef/avdelningschef

320 % fördelat på fyra FoU-medarbetare (inkl. 20 % BBIC-samordnare)

50 % FoU-forskare

Samtlig tillsvidareanställd personal är på olika sätt involverad i kommunernas pågående FoU-uppdrag, med arbetsuppgifter som täcker den samlade tjänstgöringsgraden. För närvarande finansieras även två visstidsanställningar med externa medel och täcker upp vid längre tjänstledighet.

Fyra medarbetare vid FoU Nordväst har även anställning eller uppdrag som är kopplade till tre olika lärosäten: Stockholms universitet, Jönköping University och Örebro universitet.

Verksamheten samfinansieras genom anslag från kommunerna enligt avtal och eventuella externa medel. Från och med 2017 är intäkterna baserade på enbart en rörlig kostnad per kommun, det fasta anslaget har utgått. Under 2016 har folkmängden i regionen ökat med 2,5 %, från 405 168 till 415 445 personer per den 31 december 2016. Den rörliga kostnaden har justerat från 8,73 till 8,9, en budgetuppräkning med 1,7 %, totalt 162 208 kr.

Vid 2018 års inledning beräknas externa medel uppgå till 473 000 kronor, vilket täcker lön och omkostnader för tre forskare. Projekt som berörs är: Samverkan Tureberg och Edsberg, Lärarhandledning och 6-timmars arbetsdag.

Intäkter från delägare 2018

Kommun	Folkmängd 2016-12-31	Folkmängd procent	Rörlig kostnad	Summa 2018
Ekerö	27 211	7 %	8,90	242 232
Järfälla	74 412	18 %	8,90	662 415
Sigtuna	46 274	11 %	8,90	411 931
Sollentuna	71 023	17 %	8,90	632 246
Solna	78 129	19 %	8,90	695 504
Sundbyberg	47 750	11 %	8,90	425 070
Upplands-Bro	26 755	6 %	8,90	238 173
Upplands Väsby	43 891	11 %	8,90	390 717
Summa	415 445	100 %		3 698 290

Kostnader 2018

Utgifter	Summa 2018
Personal (inkl. lönejustering)	3 204 348
Lokalhyra	170 000
Övriga lokalkostnader	33 942
Datorarbetsplats	170 000
Post och tele	40 000
Övr. material	30 000
Kompetensutveckling/Personalvård	50 000
Summa	3 698 290